

мовою;

- створення умов для зацікавленої активної навчальної діяльності школярів, спрямованої на успішне опанування іншомовної мовленнєвої діяльності, на спілкування і взаємодію у процесі обговорення й практичного розв'язання відповідних проблемних ситуацій і навчальних завдань;
- Можливість поширення принципів комунікативного методу на навчання іншомовного аудіювання, читання, письма.

Список використаних джерел

1. Актуальні проблеми становлення і розвитку національної школи: зб. методич. матеріалів. Київ : Хрещатик, 1992. 112 с.
2. Алексеева А. В. Трансформація змісту підготовки педагогічних кадрів в сучасних умовах. Матер. міжнар. наук.-теорет. конфер. до 80-ї річниці НПУ ім. М. П. Драгоманова (18–19 жовтня). В. 1. Київ : 2000. С. 66–69.
3. Ангеловски К. Учителя и инновации: кн. для учителя. Москва : Просвещение, 1991. С. 10–23.
4. Балашова С. П. Формування готовності майбутнього вчителя до дослідницької діяльності як педагогічна проблема. *Наука і сучасність*. № 3, Ч. III, 1999. С. 9–19.

Наталія Барвінок

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ТУРИСТИЧНОЇ СФЕРИ УКРАЇНИ ПІСЛЯ ВІЙНИ

Діяльність та розвиток туристичної галузі справедливо пов'язуються не лише з демографічними та технологічними змінами, але і з геополітичними чинниками, які мають потужний вплив на туризм. До основних геополітичних чинників, що безпосередньо впливають на динаміку і розподіл туристичних потоків належать: політичні перевороти, терористичні атаки та військові конфлікти [3].

Нинішній глобальний геополітичний клімат в Україні, який склався у зв'язку із повномасштабним воєнним вторгненням росії на територію України, підвищує ризики для усіх учасників туристичного ринку. Повномасштабна війна росії проти України, яка розпочалась 24 лютого 2022 року – це удар по всіх ланках туризму на території України, адже під загрозу потрапив як в'їзний і виїзний туризм, так внутрішній. На сьогоднішній день склалась маса причин, що стали перешкодою для туристичної діяльності на території України:

- воєнні дії на території України, що несуть небезпеку не лише для туристів, але і для всього населення України, особливо в місцях окупації та ведення активних бойових дій;
- втрата значної частини туристичних об'єктів (історичних пам'яток, пам'яток культури, архітектури, релігійно-туристичних об'єктів, природно заповідного та лікувально-оздоровчого фонду) від розміщення окупаційних військ в місцях їх розміщення та руйнування у зонах проведення активних бойових дій;
- руйнування інфраструктури в районах проведення активних бойових дій;
- закриття повітряного простору для цивільної авіації;
- порушення логістики на території України;
- розміщення окупаційних військ на території областей, що є важливими туристичними центрами в Україні.

Ситуація, що склалася сьогодні у південних областях України, сама за себе говорить, що сезонний літній туризм на берегах Чорного і Азовського морів буде неможливим цього року. Адже, навіть, якщо в цій місцевості вже на даний момент припиняться бойові дії, територія буде небезпечною для відвідування туристами. На очищення від боєприпасів та зброї, відновлення інфраструктури, логістики, відбудову зруйнованих туристично-рекреаційного, природно-заповідного, лікувально-оздоровчого фондів та морального стану людей потрібно буде час та значні затрати ресурсів.

Не краща ситуація склалася і в північних і східних областях України, що постраждали від повномасштабного воєнного вторгнення росії на територію України, адже інфраструктура, шляхи сполучення, логістика туристичні об'єкти цих областей зруйновані. Крім того, туристичні потоки не зможуть відновлюватись до повного припинення воєнних дій, що пов'язано із безпековими факторами, які займають важливе місце в організації туризму.

Вищенаведені факти свідчать про надзвичайні випробування, які постають перед туристичною галуззю в Україні, та і перед всією економікою країни загалом. Однак у світі є багато прикладів, коли після масштабних воєнних дій країни швидко відновлювалися та з новими силами розвивали туризм на своїй території. Це пов'язано з тим, що воєнні дії, збройні конфлікти, тероризм і таке інше впливає на створення нової спадщини та сприяють розвитку «туризму пам'яті», який ґрунтується на вшануванні пам'яті всіх, хто постраждав внаслідок воєнного вторгнення.

Наприклад, конфлікт у Боснії та Герцеговині, що тривав у 1992–1995 роках, після завершення у 1995 році за офіційними даними давав приріст турпотоків у країну до 24 % щорічно, а Всесвітня організація туризму прогнозувала, що до 2020 року Боснія і Герцеговина посяде третє

місце у світі за темпами розвитку туризму. У 2010 році Сараєво було в топ-10 міст для відвідування від путівника Lonely Planet. У 2019 році загальний вклад туризму в економіку Боснії та Герцеговини складав 10,5 % [1]. Причиною такого розвитку стала цікавість туристів до наслідків війни і руйнацій та вшанування пам'яті постраждалих.

Варто згадати російсько-грузинську війну 2008 року, яка також негативно вплинула на всі галузі економіки Грузії, особливо на сектор подорожей та туризму. Через збройний конфлікт літні та осінні туристичні сезони у 2008 році були дуже складними через відсутність попиту на поїздки до Грузії та низький рівень заповнюваності в закладах розміщення по всій країні.

Після війни Грузія сприймалася міжнародним туристичним товариством як небезпечний та нестабільний туристичний напрям. Окрім цього популярні туристичні сайти, а також посольства інших держав попереджали громадян утриматися від поїздок до Грузії. Країні потрібно було знову створити імідж привабливого туристичного напрямку. Тож, урядом Грузії було вжито ряд ефективних заходів для подолання наслідків післявоєнного періоду для туристичного сектору, які призвели до відновлення туристичних потоків [5].

Ще одним прикладом є Ізраїль, який і до сьогодні продовжує жити у стані війни із Палестиною. Ізраїльсько-палестинський конфлікт триває вже десятиліттями після того, як у 1947 році ООН проголосувала за розділення Палестини на окремі єврейську та арабську держави, а у 1948 році була створена держава Ізраїль, яку не визнала арабська сторона. Хоч зараз і залишилась напруга між сторонами все ж іноземні туристи їдуть до Ізраїлю навіть знаючи про те, що в країні триває війна. І сьогодні на туризм в Ізраїлі припадає 6,2 % економіки. Найбільш популярні види туризму в цю країну – паломництво, медичний, культурний [4].

Враховуючи досвід країн, які також постраждали внаслідок різного роду воєнних вторгнень, можна передбачати про розвиток на території України такого виду туризму, як «воєнний туризм». До воєнного туризму або воєнно-історичного (за Д. Каднічанським та М. Каднічанською) належать такі об'єкти: оборонні споруди, місця битв, музеї та меморіальні комплекси, пам'ятники та поховання, що пов'язані з воєнними діями [2]. Також не останнє місце буде займати «туризм пам'яті», який базуватиметься на вшануванні пам'яті загиблих під час воєнного вторгнення.

Отже, повномасштабна війна росії проти України на сьогоднішньому етапі розвитку подій надзвичайно негативно позначається на розвитку туристичної індустрії в Україні, що в свою чергу призводить до зменшення капіталонадходжень у бюджет країни як від самих туристичних підприємств, так і від підприємств, що прямо або опосередковано пов'язані з туризмом. Крім того, відновлення туризму на території стане можливим

тільки після повного припинення бойових дій на території країни та з можливістю забезпечувати безпеку як для туристів, так і для населення України.

Однак, у світі є маса країн, які після масштабних воєнних дій швидко відновили та почали розвивати на новому рівні туристичну індустрію, прикладом яких варто керуватись при відновленні туристичної діяльності і на території України. В майбутньому Україні необхідно буде проводити комплекс заходів для розвитку туристичної сфери та збільшення своєї конкурентоспроможності на туристичному ринку світу. Крім того, варто буде вдосконалювати державну туристичну політику, в цілому. Лише комплекс дій допоможе змінити імідж нашої країни в світі та зробити її привабливою для мільйонів туристів.

Список використаних джерел

1. Зейд А. Кассуха Постконфліктні туристичні ландшафти: між спадщиною конфлікту та гібридизацією туристичної діяльності. *Open edition journals*. 2019. DOI: <https://doi.org/10.4000/viatourism.3984>.
2. Каднічанський, Д., Каднічанська, М. Мілітарний туризм: проблематика термінології та класифікації. *Географія, економіка і туризм: національний та міжнародний досвід: матеріали XIV Міжнар. наук. конф.*, м. Львів, 9 жовтня 2020 р. Львів, 2020. С. 132–135.
3. Мірела М. Геополітичні аспекти розвитку міжнародного туризму в Україні. *Геополітика України: історія і сучасність*. Ужгород: ДВНЗ «УжНУ», 2016. Вип. 2(17). С. 257–273. URL: <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/handle/lib/22537> (дата звернення: 13.04.2022).
4. Парфіненко А. Ю. Міжнародний туризм в Україні: геополітичні аспекти глобального явища. *Актуальні проблеми міжнародних відносин*. 2015. Вип. 126, Ч. I. С. 12–23.
5. Романова А. А. Управління розвитком туристичної сфери в умовах збройних конфліктів. *Modern Economics*. 2018. № 9. DOI: [https://doi.org/10.31521/modecon.V9\(2018\)-12](https://doi.org/10.31521/modecon.V9(2018)-12).

Анастасія Баришнікова

РОЗВИТОК ТЕКСТОТВОРЧИХ УМІНЬ УЧНІВ У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

Вивчення української мови в закладах загальної середньої освіти спрямована на розвиток учня-мовця, формування його комунікативної компетентності шляхом засвоєння необхідного обсягу лінгвістичних знань, опанування всіх видів мовленнєвої діяльності та набуття досвіду їх використання у процесі вербальної комунікації.